

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของสื่อแผ่นภาพสิทธิเด็กต่อเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร กำหนดรูปแบบการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre-experimental research) แบบ One Group Pretest-Posttest Design เพื่อศึกษาความรู้เรื่องสิทธิเด็กและทัศนคติเกี่ยวกับสิทธิเด็กของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครก่อนและหลังได้รับความรู้เรื่องสิทธิเด็ก และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความรู้เรื่องสิทธิเด็กและทัศนคติเกี่ยวกับสิทธิเด็กของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังได้รับความรู้เรื่องสิทธิเด็ก โดยผ่านสื่อแผ่นภาพสิทธิเด็ก ที่จัดทำโดย ยูนิเซฟ ประเทศไทย

ส่วนที่ 2 การจัดกลุ่มสนทนา (focus group interviews) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร ต่อการให้ความรู้เรื่องสิทธิเด็กแก่เยาวชน โดยผ่านสื่อแผ่นภาพสิทธิเด็ก

โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือเยาวชนทั่วไป ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้เจาะจง เยาวชนใน โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งและภาวะผู้นำเยาวชนต่อต้านยาเสพติด จำนวน 40 คนซึ่งเยาวชนเหล่านี้เป็นเยาวชนที่ได้รับเลือกจาก 20 ชุมชน ใน 20 เขตของ กรุงเทพมหานคร โดยโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งและภาวะผู้นำเยาวชนต่อต้านยาเสพติด อยู่ในความรับผิดชอบดำเนินโครงการ โดยรองศาสตราจารย์ ดร. ธนวดี บุญลือ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. แบบสอบถาม 2 ชุด เป็นเครื่องมือสำหรับศึกษาความรู้เรื่องสิทธิเด็กและทัศนคติเกี่ยวกับสิทธิเด็ก ของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครก่อนและหลังได้รับความรู้เรื่องสิทธิเด็ก โดยผ่านสื่อแผ่นภาพสิทธิเด็ก และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความรู้เรื่องสิทธิเด็กและทัศนคติเกี่ยวกับสิทธิเด็กของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังได้รับความรู้เรื่องสิทธิเด็ก โดยผ่านสื่อแผ่นภาพสิทธิเด็ก
2. การจัดกลุ่มสนทนา (focus group interviews) เป็นเครื่องมือสำหรับศึกษา ความคิดเห็นของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร ต่อการให้ความรู้เรื่องสิทธิเด็กแก่เยาวชน โดยผ่านสื่อแผ่นภาพสิทธิเด็ก

1. แบบสอบถาม 2 ชุด เพื่อเก็บข้อมูลก่อน และหลังการให้ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเด็ก ที่ได้ประยุกต์มาจากสื่อแผ่นภาพสิทธิเด็ก ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย รวมทั้งคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสิทธิเด็กโดยตรง ซึ่งลักษณะของคำถามแบ่งเป็นคำถามปลายปิด (Close Ended Question) แบบมีตัวเลือกให้เลือกตอบ และแบบที่มีคำตอบในลักษณะมาตรวัดของ ลิเกิร์ต (Likert Scale) และคำถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อแผ่นภาพสิทธิเด็ก โดยแบ่งโครงสร้างคำถาม ดังมีรายละเอียดดังนี้

แบบสอบถามความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเด็ก ยึดเนื้อหาเอกสารขององค์การยูนิเซฟ

1. แบบสอบถาม Pre-test มีเนื้อหา 4 ส่วนดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของเยาวชน
- ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องสิทธิเด็ก
- ส่วนที่ 3 ทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเด็ก
- ส่วนที่ 4 วิธีการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิเด็ก

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของเยาวชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ศาสนา ที่พักอาศัย ลักษณะครอบครัวของเยาวชน อาชีพของพ่อแม่ การใช้เวลาว่าง รวมคำถาม 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องสิทธิเด็ก ได้แก่ คำถามความรู้เรื่องสิทธิเด็กทั้งหมด มี 20 ข้อ คะแนนรวมมีค่าอยู่ระหว่าง 0-20 คะแนน

การวัดและให้คะแนนตัวแปร

การวัดตัวแปรความรู้เรื่องสิทธิเด็ก แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

ตอบถูก (รู้) ได้	1	คะแนน
ตอบไม่ถูก (ไม่รู้) ได้	0	คะแนน

จากแบบทดสอบความรู้เรื่องสิทธิเด็กจำนวน 21 ข้อ นำคะแนนที่ได้มาจัดระดับความรู้เป็น 3 ระดับ คือ

- มีความรู้มาก	15-20	คะแนน
- มีความรู้ปานกลาง	8-14	คะแนน
- มีความรู้น้อย	1-7	คะแนน

ส่วนที่ 3 ทักษะคิดเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเด็ก มีคำถาม 14 ข้อ ให้ตอบว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีคำถามที่มีความหมายทางบวกและทางลบ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

การวัดและให้คะแนนตัวแปร

ข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ข้อคำถามข้อ 1,3,4,5,6,7,9,10,11,12 ข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ข้อคำถามข้อ 2,8,13,14 โดยผู้วิจัยมีเกณฑ์การให้คะแนนที่สนคดีเชิงบวกไว้ที่สนคดีไว้ ดังนี้-

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน
เห็นด้วย	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติ

1. คะแนนระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีทัศนคติเชิงลบมาก
2. คะแนนระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีทัศนคติเชิงลบ
3. คะแนนระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีทัศนคติเป็นกลาง
4. คะแนนระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีทัศนคติเชิงบวก
5. คะแนนระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีทัศนคติเชิงบวกมาก

ส่วนเกณฑ์การให้คะแนนข้อที่เป็นทัศนคติเชิงลบ ก็จะกลับกันกับการให้คะแนนข้อที่เป็นทัศนคติเชิงบวก

ส่วนที่ 4 วิธีการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิเด็กมีคำถาม 4 หัวข้อ คือ

1. คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิเด็กจากสื่อมวลชน
2. คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิเด็กจากสื่อเฉพาะกิจ
3. คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิเด็กจากสื่อบุคคล
4. คำถามเกี่ยวกับระดับสื่อที่มีผลในการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็ก

การวัดและให้คะแนนตัวแปร

คำถามหัวข้อ 1-3 มีการวัดและให้คะแนนดังนี้

บ่อยที่สุด	5	คะแนน
บ่อย	4	คะแนน
พอสมควร	3	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	2	คะแนน
ไม่เคย	1	คะแนน

นำคะแนนความบ่อยครั้งมาหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีการเปิดรับข่าวสารในระดับต่ำมาก

คะแนนระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีการเปิดรับข่าวสารในระดับต่ำ

คะแนนระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีการเปิดรับข่าวสารในระดับปานกลาง

คะแนนระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีการเปิดรับข่าวสารในระดับสูง

คะแนนระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีการเปิดรับข่าวสารในระดับสูงมาก

คำถามหัวข้อ 4 มีการวัดและให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยระดับสื่อที่มีผลต่อการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็ก ดังนี้

1. คะแนนระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง สื่อ...มีผลในการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็ก ในระดับต่ำมาก
2. คะแนนระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง สื่อ...มีผลในการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็ก ในระดับต่ำ
3. คะแนนระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง สื่อ...มีผลในการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็ก ในระดับปานกลาง
4. คะแนนระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง สื่อ...มีผลในการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็ก ในระดับสูง
5. คะแนนระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง สื่อ...มีผลในการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็ก ในระดับสูงมาก

2. แบบสอบถาม Post-test มีเนื้อหา 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ความรู้เรื่องสิทธิเด็ก จำนวน 20 ข้อ สลับตำแหน่งกับแบบสอบถาม Pre-test และเปลี่ยนชื่อตัวแสดงในเหตุการณ์สมมติโดยคงประเด็นเดิมไว้

ส่วนที่ 2 ทักษะคิดเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเด็ก จำนวน 14 ข้อ สลับตำแหน่งเช่นกัน โดยข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ข้อคำถาม 1,3,4,5,6,7,9,10,11,12 ข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ข้อคำถามข้อ 2,8,13,14

2.การจับกลุ่มสนทนา (focus group interviews)

เป็นการสนทนาเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร ต่อการให้ความรู้เรื่องสิทธิเด็กแก่เยาวชนโดยผ่านสื่อแผ่นภาพสิทธิเด็ก โดยผู้

วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน และดำเนินการสนทนาคตามประเด็นคำถามที่เตรียมไว้

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Test of Validity)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามและประเด็นคำถามสำหรับการจัดกลุ่มสนทนาที่สร้างขึ้นเพื่อการวิจัยครั้งนี้ไปให้ผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง ของการวัดค่าตัวแปร (Construct Validity) ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุง แก้ไข แล้วจึงนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง

2. การทดสอบความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ (Test of Reliability)

การทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงและแก้ไขแล้ว ไปทดสอบหาค่าความน่าเชื่อถือได้ (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ก่อน (Pre-test) เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และความชัดเจนในคำถามกับกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีลักษณะใกล้เคียงหรือเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจริงมากที่สุด จำนวน 30 ตัวอย่าง

ทำการหาค่าความเชื่อถือได้ ในส่วนของคำถามเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ทักษะเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเด็ก ดังนี้

ในส่วนของการวัดความรู้จะใช้วิธีการทดสอบค่าความเชื่อถือได้ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson's Method) คือ สูตร KR21 (วิเชียร เกตุสิงห์ ,2537 :115)

$$KR = r_{tt} = \frac{k}{(k-1)} \left[\frac{1 - \bar{x}(\bar{k} - \bar{x})}{ks^2} \right]$$

โดยที่	r_{tt}	=	ความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม
	X	=	คะแนนรวมเฉลี่ยทั้งฉบับ
	s^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับที่ได้
	k	=	จำนวนข้อสอบทั้งฉบับ

ผลที่ได้จากการคำนวณหาค่าความน่าเชื่อถือได้ ในส่วนความรู้ = 0.789

ในส่วนที่วัดทัศนคติ เกี่ยวกับเรื่องสิทธิเด็ก ใช้วิธีการหาค่าความเชื่อถือได้ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ซึ่ง Cronbach ตามวิธีการของ Cronbach สำหรับแบบทดสอบชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยมีสูตรในการคำนวณดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2537 :116)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum v_i^2}{v_t^2} \right]$$

โดยที่	α	=	ค่าความเชื่อถือได้
	K	=	จำนวนข้อของแบบวัดชุดนั้น
	v_i	=	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	v_t	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

ผลการคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม ในส่วนทัศนคติ = 0.753
ค่าความเชื่อถือได้ของเครื่องมือทั้ง 2 ฉบับอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

การทดสอบความน่าเชื่อถือของการจัดกลุ่มสนทนา

ผู้วิจัยตั้งประเด็นคำถามสำหรับถามกลุ่มตัวอย่าง โดยนำคำถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง และจัดให้มีกลุ่มสนทนา ไม่น้อยกว่า 3 กลุ่ม และตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลการสัมภาษณ์แบบสนทนาในระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์ด้วยกัน (cross check) และในคำถามแต่ละคำถาม ผู้วิจัยจะพยายามถามจากทุกๆคนในกลุ่มสนทนาอย่างทั่วถึง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม กระทำ 2 ครั้ง โดยมีระยะเวลาห่างกัน 8 ชั่วโมง (9.00-17.00 น.)

1.1 Pre-test ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลก่อนให้ความรู้เรื่องสิทธิเด็ก ผ่านสื่อแผ่นภาพ โดยให้เยาวชนที่ต้องการจะศึกษาทั้งหมดทำการกรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลและตรวจสอบความครบถ้วน

1.2 Post-test ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเดิมไปเก็บข้อมูลอีกครั้งภายหลังการให้ความรู้เรื่องสิทธิเด็กผ่านสื่อแผ่นภาพ เพื่อวัดและเปรียบเทียบระดับความเปลี่ยนแปลงของความรู้และทัศนคติที่เกิดขึ้น

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดกลุ่มสนทนา (focus group interviews) กระทำครั้งเดียว คือ ผู้วิจัยดำเนินการสนทนาตามประเด็นที่วางไว้ โดยอัดเทปในขณะที่สนทนา จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ และสรุปออกมาเป็นประเด็น

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วันที่ 24 มกราคม 2547

การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

1. แบบสอบถาม

เตรียมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลมาลงรหัส ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยนำสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบาย

- ตัวแปรอายุ เพศ ระดับการศึกษา ศาสนา ที่พักอาศัย สภาพครอบครัว อาชีพบิดามารดา และ การใช้เวลาว่าง
- ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เรื่องสิทธิเด็กและทัศนคติเกี่ยวกับสิทธิเด็ก ของเยาวชนในเขต กรุงเทพมหานคร ก่อนและหลัง ได้รับความรู้เรื่องสิทธิเด็ก โดยผ่านสื่อแผ่นภาพสิทธิเด็ก

1. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential) ใช้ในการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

- **สมมติฐานข้อ 1** ภายหลังได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องสิทธิเด็ก ผ่านสื่อแผ่นภาพสิทธิเด็ก เยาวชนมีความรู้เรื่องสิทธิเด็กเพิ่มขึ้น

ใช้สถิติ t-test เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของระดับความรู้เรื่องสิทธิเด็ก ทั้งก่อนและหลังการถ่ายทอดความรู้ผ่านแผ่นภาพสิทธิเด็ก

- **สมมติฐานข้อ 2** ภายหลังได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องสิทธิเด็ก ผ่านสื่อแผ่นภาพสิทธิเด็ก เยาวชนมีทัศนคติต่อสิทธิเด็กดีขึ้น

ใช้สถิติ t-test เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของระดับทัศนคติเกี่ยวกับเรื่อง สิทธิเด็กทั้งก่อนและหลังการถ่ายทอดความรู้ผ่านแผ่นภาพสิทธิเด็ก

2.การจัดกลุ่มสนทนา (focus group interviews)

วิเคราะห์ข้อมูล โดย ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มานำเสนอในลักษณะการพรรณนา (Descriptive method) ถึงความคิดเห็นของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร ต่อการให้ความรู้เรื่องสิทธิเด็กแก่ เยาวชน โดยผ่านสื่อแผ่นภาพสิทธิเด็ก

นำผลที่ได้รับทั้งหมดมาจัดทำเป็นตาราง แสดงค่าทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์และอธิบาย ความหมายข้อมูลของงานวิจัยต่อไป